

Formanden: Vi gaae derpaa over til det paafølgende Nummer paa Dagsordenen: Fortsættelse af anden Behandling af Forslag til Lov om Lovvæsenets Lønning; vi bleve sidst staaende ved § 4, hvorover Forhandlingerne altsaa nu kunne fortsættes. Rigsdagsmanden for Ringkjøbing Amts 3die Valgfreds har Ordet.

Daugaard: Jeg befinder mig ligeoverfor dette Lovforslag saavel som for det, hvis Behandling vi nylig endte, i den Forleghed, hvori man altid kommer, naar man behandler det enkeltviis og stykkeviis, som i sit Væsen nødvendig maa høre sammen, naar man gaaer ind i Enkeltighederne der, hvor man trænger til at faae en anskuelig Oversigt over det store Hele, af hvilket det Enkelte er en Deel. Dette Lovforslag om Lovvæsenets Lønning saavel som det om Amtsforvalternes er nemlig ikke saadanne Lovforslag, der bære noget eget Princip i sig selv, af hvis Udvikling man kan lade sig bestemme og lede under Forhandlingernes Gang; det er egentlig kun Afsnit af en større Lov, som maatte omfatte et Gagerement for Statens samtlige Embedsmænd. Det er jo nemlig ganske vist umuligt aldeles principielt at bestemme, hvorledes en enkelt Klasse af Statens Embedsmænd skal lønnes, ligesom det er umuligt efter noget Princip at bestemme, hvorledes en enkelt Embedsmænd skal lønnes, fordi man overhovedet ikke kan sige, hvad en Familie som saadan og betragtet i og for sig behøver at leve af; thi, vil jeg f. Ex. flytte til et eller andet Sted, det være sig paa Landet eller i en Kjøbstad, og da spørge: hvad behøver jeg der at leve af, saa er det dog klart, at der paa dette Spørgsmaal ikke kan svares Andet, end at jeg behøver det Samme som enhver anden Familiefader behøver paa dette Sted, der vil leve paa samme Fod som jeg, og, vilde man saa sige mig, at den ene Familiefader ikke behøver at indrette sit Huus saaledes, som andre have gjort paa samme Sted, saa maatte man være berettiget til at afvise Indvendingen og at svare, at den enkelte Familiefader ikke er Herre over den Leveviis, som ved Forholdenes, ved Sædvanens Magt er bleven indført blandt det større Antal Familiefædre, som leve paa samme Sted.

Her foreligger til § 4 en Række Endringsforslag, som have til Formaal, at ingen Gage under Lovvæsenet for den anden Klasse af Embedsmænd maa overstige 2000 Rbd., og, dersom man nu i Almindelighed spørger, om jeg anseer denne Gagering at være tilstrækkelig for denne Klasse af Embedsmænd, saa svarer jeg dertil efter min Overbeviisning: Ja; men, dersom man saa igjen spørger mig, hvorfor jeg anseer denne Gagering for at være tilstrækkelig, ja, saa er jeg virkelig i Forleghed med Svaret; thi det eneste Svar, som her vil kunne gives, maatte være dette, at denne Klasse af Embedsmænd skulde lønnes saaledes, fordi andre ligestillede Classer i Samfundet ere lønede paa samme Maade, men derom savner jeg den nødvendige Kundskab; og, vil man gjøre andre Hensyn gjældende, da troer jeg virkelig ikke, at de ere berettigede. Vil man saaledes her tale om, hvad Statskassen vinder ved at nedsette de her omhandlede Gager med 200 Rbd., saa troer jeg virkelig, at den Sum bliver for ringe til, at derpaa kan lægges nogen Vægt ligeoverfor Hovedsummen, som udkommer af samtlige Gager under Lovvæsenet, der udgjør over 470,000 Rbd., eller, vilde man sige at Staten ikke kan, fordi Udgiften i Fremtiden er ringere, end den hidtil har været, udrede større Gager, saa er den Grund heller ikke berettiget, thi Staten bør kunne lønne sine Embedsmænd saaledes, som de kunne være tjente med, og, kan Staten ikke det, saa troer jeg Feilen ligger hos Staten selv; den ligger deri, at der er indført en Leveviis i Staten, som kræver større Fordringer, end Statens Hjælpe midler tilsteder, eller deri, at Staten bruger flere Embedsmænd, end den fornuftigviis bør bruge.

Der vil altid gives visse Embeder i enhver Stat, som maae staae udenfor dette Sammenligningsprincip, som jeg troer skal være det eneste bestemmende ved en Gagelov, fordi der gives visse Embeder, som efter selve Dyrighedsbegrebet og Statsregjeringsbegrebet maae staae høit i Samfundet, men naar vi undtage disse, saa troer jeg rigtignok, at, hvad der skal afgive Maalestof ved Bedømmelse af Gagernes Størrelse, det er et dobbelt Sammenligningshensyn. Det er Hensynet til, hvorledes andre